

רשות ההגבלים העסקיים

שיתוף פעולה בתחום מערכות לוחמה אלקטרוניות אקטיביות מוטסות

אלישרא מערכות אלקטרוניות בע"מ (להלן: "אלישרא")

אלתא תעשיות אלקטרוניות בע"מ (להלן: "אלתא")

החלטה בעניין פטור מאישור הסדר כובל

א. פתח דבר

ביום 10.2.97 הגיע, לרשות ההגבלים העסקיים בקשה למתן פטור מהחובה לקבל אישור בית הדין להסדר כובל, שעניינו שיתוף פעולה בין אלישרא לבין אלתא (להלן: "הצדדים"), בתחום מערכות לוחמה אלקטרוניות אקטיביות מוטסות (להלן: "התחום"). בקשה זו מהווה המשך לפטור מהסדר כובל, שנתן הממונה בתאריך 26.8.1996 בנוגע לפרוייקטים מסוימים בחו"ל.

לבקשת הפטור צורפה הצהרת כוונות חתומה על ידי מנהלי הצדדים וחברות האם שלהן מיום 2.7.1996, לפיה יקימו הצדדים בעתיד חברה משותפת, כאשר עד להקמת החברה תהיה הבנה בין הצדדים, בנוגע לתחום, שתועלה על הכתב ותיחתם בהקדם. הסכם זה יהיה הנדבך הראשון בדרך להקמת החברה המשותפת.

הצדדים הגישו בקשה לפטור מאישור הסדר כובל על ידי בית הדין להגבלים עסקיים, בהתאם לסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988, בנוגע לפעילות משותפת של החברות במדינת ישראל ובשווקי חו"ל. הצדדים הוסיפו בבקשה כי משרד הביטחון הוא הלקוח היחידי בישראל למוצרים נשוא ההצעות המשותפות.

משרד הביטחון, לאחר שדן בבקשה, תומך בשיתוף הפעולה בין אלתא לאלישרא בנושא מערכות ל"א אקטיביות מוטסות הן בארץ והן לצורכי יצוא.

לאחר שהונחה בפני התשתית העובדתית לבקשה ולאחר שנועצתי באנשי משרד הביטחון, החלטתי לאשר לצדדים פטור מהסדר כובל לצורך שיתוף פעולה המתואר בבקשתם.

הסכם ההבנה לשיתוף פעולה בין הצדדים

הצדדים מסכימים על שיתוף פעולה בנושאים בתחום. במסגרת שיתוף הפעולה יוצעו ללקוחות אך ורק מוצרים משותפים.

ההסכם יכלול שיתוף פעולה הנדסי, ייצורי ושיווקי מלא בהזדמנויות העסקיות העתידיות בתחום. בעסקאות המהוות המשך לעסקאות שנעשו בידי אחד הצדדים טרם האישור (להלן: "עסקאות המשך"), תועבר עבודה בהיקף מסוים לצד השני.

דיון בבקשת פטור

התחום נשוא בקשת הפטור ייחודי ורגיש לביטחון המדינה. במשך שנים מתחרים הצדדים זה בזה במכרזים רבים בשווקים הבינלאומיים. במספר מקרים נשארו הצדדים מתחרים יחידים, בשלב הסופי של מכרז זה או אחר, מצב שגרם להורדת מחירים משמעותית ולהפחתת כדאיות ביצוע הפרוייקט מבחינה כלכלית, מבלי שיהא בכך יתרון כלשהו מזווית ראות המשק הישראלי.

התחרות בין הצדדים גורמת, כאמור, לדבריהם, לצמצום רווחיות של החברות, שבעקבותיה נוצר להן מחסור בתקציבי מחקר ופיתוח מפעליים. בנוסף, לדברי הצדדים, והדברים אף זכו לתימוכין מצד משרד הביטחון, גורמת התחרות בין הצדדים לפיצול תקציבי המחקר ופיתוח של משרד הביטחון, הניתנים כתמיכה לחברות. מציאות זו מביאה את הצדדים "לתפור" במערכותיהם פתרונות מאולתרים, תוך הסתכלות לטווח הזמן הקצר, במקום השקעה מסודרת ועקבית בפתרונות יסודיים לטווח הארוך.

באמצעות שיתוף הפעולה ביניהם יוכלו הצדדים, לדבריהם, להפנות משאבים למחקר ולפיתוח, באמצעותם יוכל משרד הביטחון לרכוש בעתיד מוצר עדיף המשלב את המשאבים הטכנולוגיים של שני הצדדים.

הלקוח היחיד בישראל למוצרים שבתחום הוא, כאמור, משרד הביטחון, ומכאן שלעמדתו בעניין משקל רב. משרד הביטחון נתבקש על ידינו ליתן את חוות דעתו בנוגע לבקשת הפטור. פגישה שנתקיימה עם מנכ"ל משרד הביטחון, מר אילן בירן, וכן במכתב, הובהר לי כי משרד הביטחון תומך ואף מעודד שיתוף פעולה בין הצדדים בתחום היצוא לחו"ל. במכתב המשך שנשלח על ידי משרד הביטחון בתאריך 18 בינואר 1998 הובא לידיעתי שמנכ"ל משרד הביטחון תומך גם בשיתוף פעולה בין הצדדים בארץ בתחום נשוא בקשת הפטור.

כידוע, אנו עדים בשנים האחרונות לגל מיזוגים בתחום הביטחוני, גל שיצר מספר קבוצות ענק (לדוגמא: Lockheed Martin, Boeing, Hughes Electronics, Litton Industries, Loral,

Raytheon ו- Grumman Northrop). תאגידי ענק אלו, בחלקם, מהווים יריבי הצדדים במכרזים בינלאומיים. שיתוף פעולה בין הצדדים והקמת חברה משותפת יקל עליהם להתחרות בתאגידי הבינלאומיים, מה גם ששוק מוצרי הביטחון הולך ופוחת, הן בארץ והן בכלל.

בנוסף, כתוצאה מהתחרות בין הצדדים במדינות זרות, מנוע היה משרד הביטחון מלתמוך ולהמליץ על אחד המוצרים. אלמנט חוסר התמיכה סיכל לא אחת, כך הובהר לנו, זכיית חברה ישראלית במכרז. מאידך ניתן יהיה לזכות בתמיכה המיוחדת אם תופענה החברות הישראליות כחזית אחת בזירה הבינלאומית.

סוף דבר

בבואי לשקול האם להעניק לצדדים את הפטור המבוקש, ומכח סעיף 14 (ד) לחוק, על הממונה להיוועץ במשרד הממשלתי שהבקשה נופלת בתחומו. במקרה שלפנינו משרד הביטחון, שהוא המשרד שבתחומו נופל שיתוף פעולה המבוקש, הוא גם הלקוח היחידי של הצדדים בארץ ומכאן שלעמדתו בנושא שיתוף הפעולה חשיבות ניכרת בשיקולי מתן הפטור. על בסיס חוות הדעת האמורה, ולאחר שקילת העניין על נסיבותיו, החלטתי לאשר את שיתוף הפעולה בין אלתא ואלישרא בנושא מערכות ל"א אקטיביות מוטסות בארץ ובחו"ל וזאת לתקופה של שלוש שנים.

החלטתי זו נתונה לערר בפני כבוד אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי ארגון צרכנים, איגוד עסקי או כל הרואה עצמו נפגע מהחלטה זו. כמו כן, תבחן החלטה זו על ידי במקרה של שינוי נסיבות מהותי, או במידה שיוצג בפני מידע שלא הובא לידיעתי ואשר יש בו כדי להקרין על הבקשה המאושרת.

ד"ר דוד תדמור

הממונה על ההגבלים העסקיים

ירושלים, י"ט שבט, תשנ"ח

יום 15 בפברואר 1998